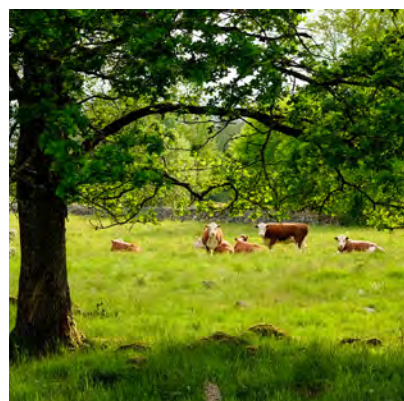
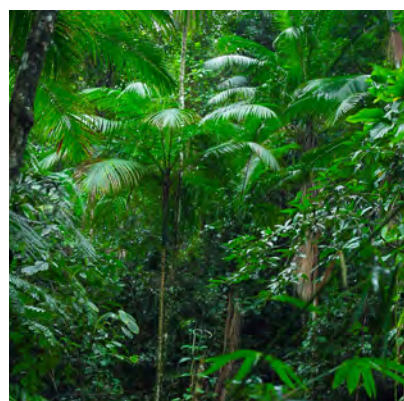
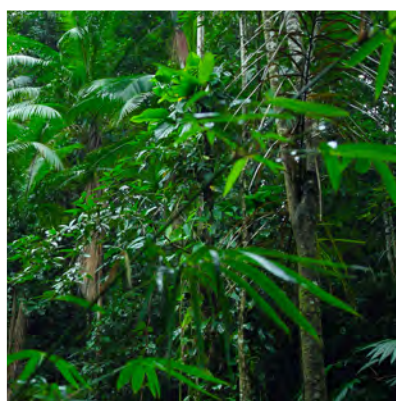
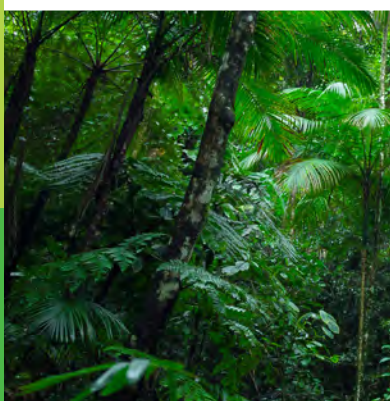
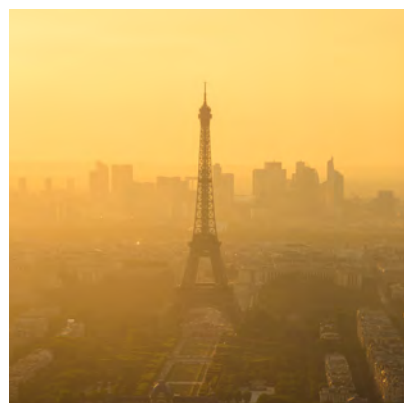

Naturskyddsföreningens ståndpunkter inför COP30

Naturskyddsföreningen

Oktober 2025

Vad står på spel?

COP30 i Belém är en milstolpe för det globala klimatarbetet. Det är tio år sedan Parisavtalet antogs – ett decennium då reglerna skrevs och riktningen sattes. Med regelverket färdigställt måste fokus nu ligga på genomförande.

Den första globala översynen (Global Stocktake), som presenterades vid COP28 visade att världen fortfarande ligger långt ifrån att uppfylla Parisavtalets mål om att begränsa den globala uppvärmningen. Tidsfönstret för att säkra en hållbar framtid håller snabbt på att stängas. Mot denna bakgrund har COP30-ordförandeskapet betonat att årets möte måste korrigera kursen och markera ett skifte från löften till faktisk handling. Vid sidan om de formella förhandlingarna lyfter man fram en omfattande Action Agenda. Den utgår ifrån resultaten från den globala översynen och är avsedd att fungera som ett forum för att lyfta fram lösningar som kan möjliggöra en snabb och genomgripande omställning.

De formella förhandlingarna måste mynna ut i flera konkreta resultat, bland annat ett tydligt svar på ländernas uppdaterade klimatplaner, en plan för mobilisering av klimatfinansiering under Baku to Belém Roadmap, fastställda indikatorer för det globala anpassningsmålet GGA, samt en stärkt jämställdhetsplan. Framgången i Belém kommer dock inte bara att mätas utifrån dessa formella resultat, utan också utifrån om länderna signalerar att de avser att leverera på sina åtaganden.

Naturskyddsföreningen uppmanar Sverige och EU att ta ledarskap inför och under COP30, genom att driva på för ökad ambition och främja vetenskapsbaserade och lokalt förankrade lösningar och åtgärder som minskar utsläppen och stärker motståndskraften. Detta innebär att:

1. Genomföra åtgärder för att uppnå kraftiga utsläppsminskningar
2. Skydda och återställa ekosystem för ökad kolsänka och stärkt motståndskraft
3. Mobilisera effektiv och tillgänglig klimatfinansiering
4. Främja rättvis och inkluderande omställning och anpassning
5. Ställa om till en hållbar och rättvis global ekonomi

Dessa lösningar spänner över förhandlingsspåren i Belém och är i linje med COP30:s Action Agenda. Genom att aktivt stödja och genomföra snara och kraftfulla åtgärder kan Sverige och EU bidra till att korrigera kursen mot Parisavtalets mål. Detta måste ske med inom ramen för de planetära gränserna och med respekt för mänskliga rättigheter.

1 Genomföra åtgärder för att uppnå kraftiga utsläppsminskningar

Även om ländernas klimatåtaganden genomförs fullt ut beräknas den globala uppvärmningen uppgå till 2,6-2,8 °C under detta århundrade – vilket ligger långt över Parisavtalets mål att hålla temperaturökningen till väl under 2 °C och att sträva efter att begränsa den till 1,5 °C.¹ Om endast nuvarande åtgärder ligger fast förväntas uppvärmningen däremot överstiga 3 °C. Det krävs alltså inte bara högre ambitioner, utan det är också akut att överkomma klyftan mellan löften och faktisk handling.

Vetenskapen visar att det fortfarande är möjligt att nå 1,5-gradersmålet, men bara om länder inför nya styrmedel och genomför konkreta åtgärder som bevisat kan minska utsläppen. Principen om gemensamt men differentierat ansvar och respektive kapacitet, som fastställs i Parisavtalets artikel 2.2, kräver att höginkomstländer och länder med historiskt höga utsläpp går före i denna omställning.

De nya nationella klimatplanerna – Nationally Determined Contributions, NDC:er – som ska ha lämnats in inför COP30, blir avgörande för att visa om världens länder är beredda att vidta åtgärder som leder till kraftiga utsläppsminskningar på kort sikt. Den Internationella domstolen (ICJ) betonade i juli 2025 att varje NDC måste återspegla landets ”högsta möjliga ambition” och att bristande åtgärder för att begränsa utsläppen kan anses bryta mot internationell rätt.

Tillgängliga lösningar och nödvändiga åtgärder

Fasa ut fossila bränslen. Vid COP28 enades länder om att påbörja utfasningen av fossila bränslen. COP30 måste omsätta detta åtagande i tidsbundna mål, effektiva styrmedel och konkreta åtgärder som påskyndar omställningen utan att utsläppen flyttas till andra länder – särskilt inom sektorer med höga utsläpp, såsom tung industri, energi och transport. Evidensbaserade lösningar inkluderar avskaffande av klimatskadliga subventioner, utveckling av effektiva system för handel med utsläppsrätter, skärpta energieffektivitetskrav samt transportlösningar som främjar delning och förnybara drivmedel. Utfasningen av fossila bränslen måste ske på ett rättvist, hållbart och inkluderande sätt, för att skydda och prioritera människor som är beroende av fossilindustrin eller som lever i energi- och transportfattigdom.

Minska energiefterfrågan. Trots den ökade tillgången på förnybar energi har produktionen av fossil energi inte minskat, eftersom den totala energiefterfrågan fortsätter att öka.² Förnybara energikällor och elektrifiering ökar dessutom efterfrågan på kritiska mineraler, vars utvinning ofta medför betydande miljömässiga och sociala kostnader. Övergången till ett helt förnybart energisystem måste därför kompletteras med åtgärder som sänker den totala energiefterfrågan och ökar energieffektiviteten. Sådana åtgärder bör också främja en rättvis energifördelning och korrigera befintliga ojämlikheter – idag använder den tiondel av världens energikonsumenter som förbrukar mest energi ungefär 30 gånger mer än den tiondel som förbrukar minst.³

Ställ om matsystemen. Globala matsystem – från produktion och förpackning till transport och avfall – står för mer än en tredjedel av de globala utsläppen och skjuter ofta över kostnader på småskaliga producenter och på ekosystem.⁴ Agroekologiskt jord- och skogsbruk, hållbart småskaligt fiske, och andra åtgärder för matsuveränitet minskar utsläppen samtidigt som de stärker naturliga kolsänkor, bevarar biologisk mångfald och ökar ekosystemens resiliens. Vid COP30 bör länderna åta sig att främja dessa och andra lösningar, samt integrera matsystemen i sina NDC:er och fasa ut klimatskadliga subventioner.⁵

Främja hållbara livsstilar. Produktions- och konsumtionsmönster, från resor och batterier till mode och lyxartiklar, driver på stora utsläpp och ohållbar resursanvändning. Styrmedel och infrastruktur kan göra hållbara val till standard i produktion och konsumtion, exempelvis genom att stärka kollektivtrafiken och underlätta cirkulära flöden av produkter och material.⁶ Vid COP28 enades länderna om att främja hållbara livsstilar – under COP30 måste detta åtagande omsättas i konkreta åtgärder och återspeglas i ländernas NDC:er.

Undvik falska lösningar. Överdriven tillit till handel med kolkrediter, kompensation av utsläpp, storskalig CCS och andra oprövade tekniker riskerar att fördröja verkliga utsläppsminskningar och förskjuta bördan till andra länder eller utsatta grupper. COP30:s Action Agenda måste i stället främja evidensbaserade lösningar som leder till varaktiga utsläppsminskningar och åtgärder med stark lokal förankring – och inte låta starka ekonomiska intressen driva på spridningen av oprövade tekniker eller åtgärder som skjuter över bördan på någon annan.

2 Skydda och återställa ekosystem för ökad kolsänka och stärkt motståndskraft

För att begränsa den globala uppvärmningen krävs, utöver snabba utsläppsminskningar, även ökade upptag av koldioxid. Skogar, hav, våtmarker, torvmarker och andra ekosystem utgör en naturlig kolsänka – samt reglerar vatten- och vädercykler, upprätthåller biologisk mångfald och fungerar som en buffert mot extrema väderhändelser. Trots detta fortsätter förstörelsen av ekosystem i oroväckande takt.

Skydd och återställning av ekosystem stärker både den naturliga kolsänkan och motståndskraften mot klimatförändringar, samtidigt som de bidrar till att uppfylla målen i FN:s konvention om biologisk mångfald (Convention on Biological Diversity, CBD). Under CBD har länder åtagit sig att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald till år 2030 – bland annat genom att skydda minst 30 procent av land-, vatten- och havsområden, återställa 30 procent av förstörda ekosystem, och anpassa finansiella flöden till naturpositiva resultat.

Förvaltning av skogar, hav och biologisk mångfald är en av de sex axlarna inom COP30:s Action Agenda, som syftar till att mobilisera partnerskap, investeringar och finansiering. Naturbaserade lösningar berör dessutom flera av de formella förhandlingarnas huvudspår. Uppföljningen av den globala översynen utgör en möjlighet att integrera naturpositiva åtgärder i NDC:erna och i nationella anpassningsplaner. Det globala anpassningsmålet GGA kan inkludera ekosystemresiliens och naturbaserade lösningar som indikatorer, och arbetsprogrammet för en rättvis omställning (Just Transition Work Programme, JTWP) kan främja hållbar markanvändning som skyddar både försörjningsmöjligheter och ekosystem.

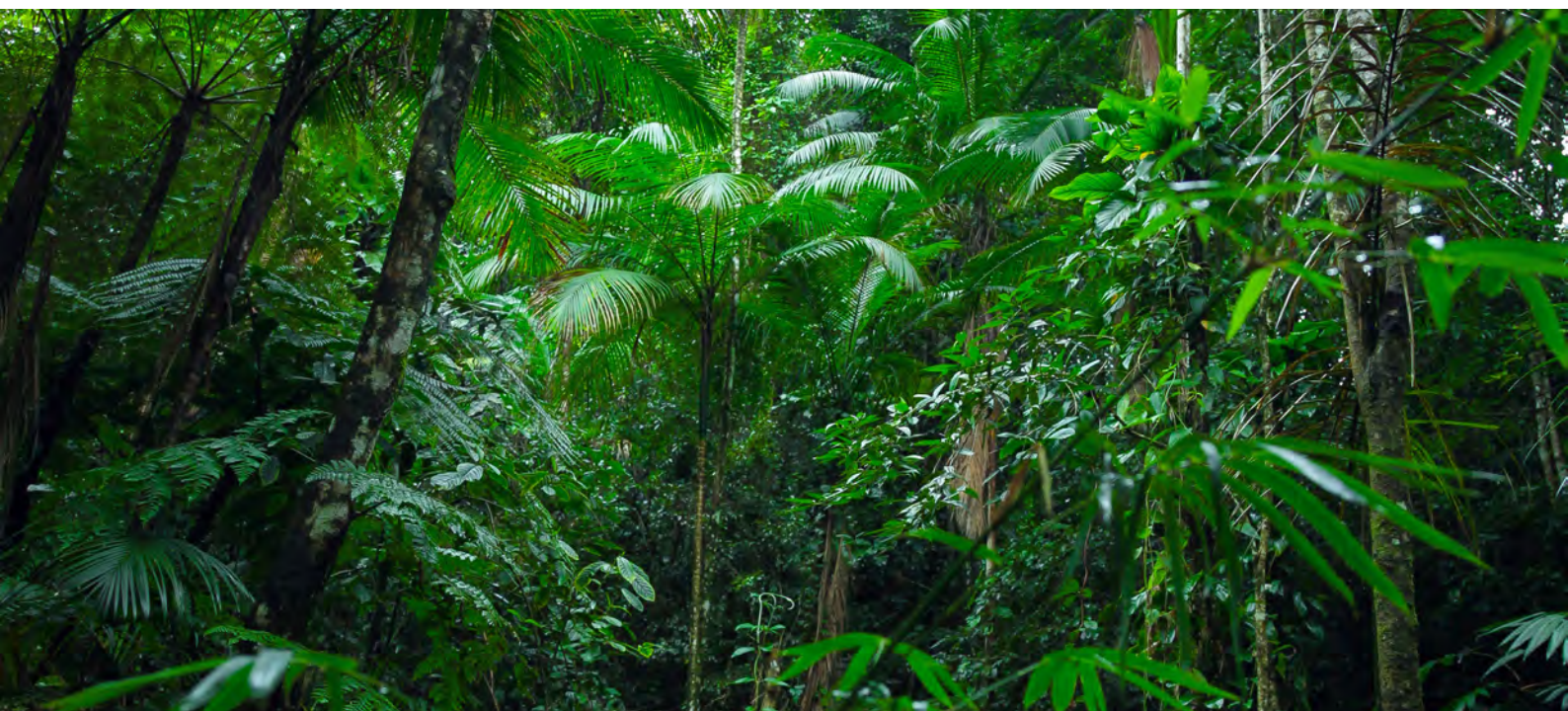
Tillgängliga lösningar och nödvändiga åtgärder

Stoppa tropisk avskogning. Tropisk avskogning är en stor orsak till klimatförändringarna. Att stoppa den kräver starkare styrning, strikt tillämpning av lagar mot olaglig avverkning, omdirigering av finansiering bort från destruktiva verksamheter samt åtgärder mot den bakomliggande orsaken till avskogning – den globala efterfrågan på handelsvaror med avskogningsrisk som nötkött, soja och palmolja.⁷ Urfolk, vars markförvaltning bromsar avskogning och skyddar biologisk mångfald, måste ha säkrade markrättigheter och förutsägbar tillgång till finansiering. Brasiliens flaggskeppsinitiativ Tropical Forests Forever Fund (TFFF) skulle kunna bidra till att mobilisera sådan finansiering, men måste vara tydligt förankrat i rättighetsbaserad styrning för att undvika att bli en kanal för handel med kolkrediter.

Skydda haven och kustekosystemen. Haven är planetens största kolsänka, men står under allt hårdare press från överfiske, stigande havstemperaturer och föroreningar. 2025 års *Planetary Health Check* visar att den planetära gränsen för havsförurning för första gången har överskridits, vilket ytterligare ökar pressen på marina ekosystem och försämrar havens förmåga att fungera som jordens klimatstabilisator.⁸ COP30 bör driva på utvecklingen av havsbaserade åtgärder för både utsläppsminskningar och anpassning – inklusive skydd och återställning av mangroveskogar, sjögräsängar och andra kustekosystem – samtidigt som man säkerställer att sådana åtgärder inte används som täckmantel för fortsatt industriell exploatering av hav och kuster eller för kränkningar av kustsamhällens rätt till mark och vatten.

Stärka urfolk och lokalsamhällens rättigheter. Urfolk och lokalsamhällen spelar en viktig roll i att skydda ekosystem, men fortsätter att drabbas av kränkningar av mänskliga rättigheter, uteslutning från beslutsfattande, och förlust av markrättigheter. COP30 utgör en möjlighet att bekräfta principen om ett fritt och informerat förhandssamtycke (Free, Prior and Informed Consent, FPIC), samt att lyfta fram naturbaserade lösningar som är grundade i urfolks och lokalsamhällens kunskap och främjar en rättvis och jämlik fördelning av kostnader och nyttor.

Reglera utvinning av kritiska mineraler. Kritiska mineraler – såsom litium, kobolt, nickel och sällsynta jordartsmetaller – är nödvändiga för den förnybara energiinfrastrukturen, men deras utvinning medför ofta stora risker för både ekosystem och mänskliga rättigheter. För att möta dessa utmaningar inrättade FN 2024 en panel för kritiska mineraler i energiomställningen, med uppdrag att utveckla gemensamma principer för rättvisa, transparens och hållbarhet. COP30 bör erkänna behovet av sådana principer inom ramen för den bredare energiomställningen och bekräfta att de måste inkludera strikt skydd av vissa ekosystem ("no-go zones"), respekt för FPIC, samt riktlinjer för ansvarsfulla leverantörskedjor, cirkulära materialflöden och strategier för minskad efterfrågan.⁹

3 Mobilisera effektiv och tillgänglig klimatfinansiering

Den tillgängliga klimatfinansieringen ligger idag långt under den nivå som krävs för att låginkomstländer ska kunna anpassa sig, stärka sin motståndskraft och utvecklas på ett hållbart sätt med låga utsläpp. Samtidigt fortsätter både offentliga subventioner och privat kapital att stödja fossila bränslen och andra klimatskadliga industrier, vilket cementerar ohållbara mönster av produktion och konsumtion.

En betydande del av klimatfinansieringen ges fortfarande i form av lån, vilket förvärrar situationen för låg- och medelinkomstländer som redan har en hög skuldbörda. Storskaliga, kommersiellt lönsamma projekt prioriteras, medan urfolk och lokalsamhällen – som förvaltar många av världens viktigaste ekosystem – ofta har begränsad tillgång till finansiering.

Klimatfinansiering är ett centralt tema under COP30. Förhandlingarna under flera agendapunkter kommer att kretsa kring hur det nya globala målet för klimatfinansiering (New Collective Quantified Goal, NCQG), antaget vid COP29, ska omsättas i praktiken. NCQG innebär ett åtagande om 300 miljarder USD per år, tillsammans med ett bredare åtagande – den så kallade *Baku to Belém Roadmap* – att mobilisera 1,3 biljoner USD årligen från en mängd olika finansieringskällor.

Tillgängliga lösningar och nödvändiga åtgärder

Mobilisera offentlig finansiering. Privat kapital kan inte ersätta offentlig klimatfinansiering i alla lägen. Anpassningsåtgärder, ersättning för skador och förluster, och andra åtgärder som ger högt socialt värde men begränsad ekonomisk avkastning kan endast stödjas effektivt genom offentlig, bidragsbaserad finansiering. Sådan finansiering kan frigöras exempelvis genom att avskaffa klimatskadliga subventioner – som fortfarande uppgår till uppskattningsvis 270 miljarder USD per år – samt genom tillämpning av principen om att förorenaren ska betala inom sektorer med höga utsläpp, såsom utvinningsindustrin, flyget och sjöfarten. Dessa åtgärder skulle sammantaget kunna generera biljontals dollar i förutsägbar offentlig finansiering för klimatåtgärder.¹⁰

Utvidga kretsen av bidragsgivare. Enligt artikel 4 i FN:s Klimatkonvention vilar det huvudsakliga ansvaret för att tillhandahålla klimatfinansiering på länderna som listas i konventionens bilaga II. Men under de tre decennier som gått sedan listan fastställdes har flera länder utanför bilaga II utvecklats till stora ekonomier med betydande kumulativa utsläpp. Vid COP30 bör dessa länder åta sig att bidra till klimatfinansieringen inom ramen för NCQG, i enlighet med deras förändrade kapacitet och ansvar.

Verifiera klimatnyttan. Eftersom den tillgängliga klimatfinansieringen ligger långt under de identifierade behoven är det avgörande att de resurser som finns används på ett sätt som ger största möjliga resultat. Medel som redovisas som klimatfinansiering bör omfattas av krav på transparent uppföljning och oberoende utvärdering för att mäta utväxlingen i form av minskade utsläpp och stärkt klimatanpassning. Institutioner som kanaliserar klimatfinansiering, inklusive multilaterala utvecklingsbanker och den Gröna klimatfonden, måste hållas ansvariga för att uppnå tydliga och mätbara klimatnyttor.¹¹

Säkra öronmärkt finansiering. Särskild finansiering behövs för att möta de växande behoven av anpassningsåtgärder, kompensera för klimatrelaterade förluster och skador, samt genomföra åtaganden om rättvis omställning, jämställdhetsintegrering och kapacitetsutveckling. Länder måste säkerställa att dessa åtaganden backas upp av motsvarande finansiella resurser. Under COP30 måste fonden för förluster och skador göras fullt fungerande – med transparent styrning, rättvis påfyllnad och en utformning som garanterar tillgång för sårbara länder och samhällen.

Säkerställ finansiering på lokal nivå. Offentliga och privata flöden av klimatfinansiering når sällan de samhällen som drabbas hårdast av klimatförändringarna.¹² Finansieringen måste i högre grad nå lokalsamhällen, urfolk samt kvinno- och ungdomsleda grupper, vars lokalt förankrade projekt ofta ger större effekt, rättvisa och långsiktig hållbarhet. Detta kräver att direkta finansieringskanaler via lokala myndigheter utökas, att ansöknings- och rapporteringsprocesser förenklas, att förutsägbar flerårig finansiering säkras, och att kapacitetsstöd tillhandahålls.

Styr om alla finansiella flöden. Klimatfinansiering utgör endast en liten del av de globala finansiella flödena. Varje år fortsätter biljontals dollar i offentlig och privat finansiering att stödja fossila bränslen och industrier som driver avskogning, ekosystemförstörelse och ohållbar produktion och konsumtion. COP30 är ett tillfälle för länder att omsätta artikel 2.1(c) i Parisavtalet i praktiken genom att åta sig att reglera och styra om alla finansiella flöden så att de stöttar hållbar utveckling.

4

Främja rättvis och inkluderande omställning och anpassning

Fokus på att minska utsläppen har alltför ofta överskuggat behoven hos dem som drabbas hårdast – både av klimatförändringarna och av klimatrelaterade åtgärder. Småskaliga lantbrukare och kustsamhällen kämpar mot torka och stigande havsnivåer, medan nedläggningar av kolgruvor har lämnat arbetare utan alternativa försörjningsmöjligheter. Samtidigt har storskaliga projekt för förnybar energi i vissa fall trängt undan lokalsamhällen eller inte kommit dem till nytta.

Det mest effektiva sättet för samhällen att anpassa sig till klimatförändringar är genom lokalt ledda initiativ som säkrar försörjningsmöjligheter och stärker motståndskraften. Dessa initiativ, och de grupper som driver dem, har rätt till större stöd. En rättvis, inkluderande och demokratisk omställning kräver att rättigheter respekteras, att klimatåtgärdernas bördor och vinster delas rättvist, och att de som påverkas ges ett reellt inflytande i beslutsfattandet.

Brasilien har beskrivit COP30 som ett "globalt mutirão" – en gemensam kraftsamling som förenar regeringar, företag och civilsamhälle för att påskynda klimatarbetet – och betonat behovet av att göra klimatåtgärder relevanta i människors vardag. Detta understryker förväntningen att COP30 måste leverera ambitiösa resultat förankrade i behoven hos dem som drabbas hårdast.

Tillgängliga lösningar och nödvändiga åtgärder

Leverera på anpassningsmålet. Ramverket för det globala anpassningsmålet GGA antogs vid COP28 och var ett viktigt steg mot att ge anpassning samma tyngd som utsläppsminskande åtgärder. Vid COP30 bör förhandlingarna omsätta ramverket i konkret handling genom att fastställa indikatorer för GGA:s tematiska och policyrelaterade mål, inklusive indikatorer för tillhandahållande av medel för genomförande – kapacitetsutveckling, tekniköverföring och finansiering. Målsättningen med GGA är att säkerställa ett tillräckligt anpassnings svar till klimatkrisens konsekvenser. Länder med höga utsläpp har enligt klimatkonventionen ett utökat ansvar för detta. Offentlig, bidragsbaserad finansiering är avgörande, eftersom de flesta anpassningsåtgärder inte ger direkt ekonomisk avkastning.

Genomför en rättvis omställning. Arbetsprogrammet för en rättvis omställning (Just Transition Work Programme, JTWP) inrättades vid COP28 för att främja en rättvis, inkluderande och hållbar klimatomställning. Vid COP30 behöver JTWP leda till ett konkret och genomförbart resultat som säkerställer att omställningens kostnader och vinster fördelas rättvist, att arbetstagare får stöd, och att samhällen får ett verkligt inflytande över klimatpolitiken. Det behövs tydliga strukturer, till exempel en global mekanism för rättvis omställning, som kan samordna finansiering, kapacitetsutveckling och tekniköverföring samt garantera meningsfullt deltagande från arbetstagare och utsatta grupper. Utfallet från JTWP är också en möjlighet att tydliggöra att en rättvis omställning kräver skydd och återställande av ekosystem och biologisk mångfald.

Integrera jämställdhet. Klimatprojekt som integrerar jämställdhet har visat sig vara mer effektiva och hållbara, men mindre än tre procent av den globala klimatfinansieringen har jämställdhet som huvudmål.¹³ COP30 är ett tillfälle att åtgärda denna brist. Förhandlingarna om en starkare handlingsplan för jämställdhet (Gender Action Plan, GAP) ger en möjlighet att förankra intersektionella arbetssätt inom alla delar av klimatarbetet, så att kvinnor, flickor och personer med olika könsidentiteter fullt ut kan delta i och dra nytta av omställningen. Detta kräver kapacitetsutveckling, inkludering av experter i beslutsfattande, standardiserad rapportering av jämställdhetsdata, samt öronmärkt finansiering.

Skydda det civila utrymmet. En rättvis klimatomställning kräver ett starkt civilsamhälle, men det civila utrymmet krymper världen över. Miljöförsvarare som på fredlig väg skyddar mark, vatten, ekosystem och samhällen utsätts i allt högre grad för attacker från statliga aktörer och företag. Taktikerna varierar från restriktiva lagar som kriminaliserar miljöförsvarare eller stämplar dem som terrorister, till trakasserier, övervakning och till och med mord. Denna typ av förtryck bryter mot mänskliga rättigheter och undergräver ett effektivt klimatarbete. COP30 måste sända en tydlig signal om att det civila utrymmet och miljöförsvarares säkerhet inte är förhandlingsbart – genom att bekräfta åtaganden om mänskliga rättigheter och säkerställa att civilsamhället kan delta fullt ut, rättvist och tryggt i klimatarbetet.

Gör klimatförhandlingarna mer representativa. Företrädare för industrin har ofta relativt enkel tillgång till FN:s klimatförhandlingar, medan urfolk och lokalsamhällen möter hinder såsom höga kostnader, visumkrav och begränsade ackrediteringar. Systemet behöver reformeras för att säkerställa full transparens kring lobbyisters deltagande och införa tydliga begränsningar av fossilindustrins påverkan – samt för att bredda deltagandet från lokalsamhällen, kvinnor, ungdomar, urfolk och marginaliserade grupper. Belém People's Summit, ett samhällsinitiativ som hålls parallellt med förhandlingarna och stöds av COP-ordförandeskapet, syftar till att stärka civilsamhällets inflytande över förhandlingarna.

5 Ställa om till en hållbar och rättvis global ekonomi

2025 bekräftade *Planetary Health Check*-rapporten att sju av de nio planetära gränserna nu har överskridits – däribland gränserna för klimatförändringar, havsförurning och biogeokemiska flöden – vilket visar att mänskligheten redan agerar bortom planetens säkra ramar.

Dessa överskridanden är symptom på en global ekonomi som prioriterar kortsiktiga ekonomiska mål framför långsiktig hållbarhet, samtidigt som vinsterna fördelas ojämlikt.¹⁴ Under årtionden har BNP-tillväxt och linjära affärsmodeller ofta gått hand i hand med ökade utsläpp och miljöförstöring. För att åtgärda klimatkrisens grundorsaker krävs därför en omorientering av ekonomin så att den verkar inom de planetära gränserna och samtidigt främjar mänskligt välbefinnande.

Ordförandeskapet för COP30 har betonat att årets möte måste leverera konkreta åtgärder och fungera som ett forum för att sprida lösningar för utsläppsminskningar och klimatanpassning. Detta är en möjlighet att lyfta fram och utveckla inte bara finansiella verktyg och tekniska lösningar – utan även praktiska vägar mot ekonomiska modeller som skapar välbefinnande inom planetens gränser.

Tillgängliga lösningar och nödvändiga åtgärder

Reglera resursanvändningen. Den globala utvinningen av naturresurser har tredubblats sedan 1970 och förväntas fördubblas igen till 2060, vilket driver på utsläppen och ökar utarmningen av ekosystemen.¹⁵ Denna utveckling kan vändas genom att sätta tak för och reglera användningen av material och energi. Centrala åtgärder innefattar att förbjuda planerat åldrande samt att kräva att alla material som tillkommer i ekonomin är fria från skadliga kemikalier och designade för säker återanvändning och återvinning – med stöd av reglering, transparens och spårbarhet av deras kemiska innehåll.

Främja tillräcklighetsprincipen. Ökad konsumtion bortom en viss nivå leder inte till ökat välbefinnande. IPCC har lyft fram tillräcklighet som en central strategi med ofta förbisedd potential att minska både utsläpp och resursanvändning.¹⁶ COP30:s Action Agenda utgör ett tillfälle att lyfta fram och främja tillräcklighet – och att visa hur produktivitetsvinster kan tas till vara utan att de driver på ytterligare produktion och konsumtion.

Bredda synen på framsteg. BNP-tillväxt fångar varken klimatstabilitet, ekosystemens resiliens eller mänskligt välbefinnande. *Pact for the Future*, som antogs vid FN:s högnivåmöte Summit for the Future 2024, innebär ett åtagande att gå bortom BNP som mått på framsteg och att utveckla kompletterande indikatorer. Vid COP30 kan länder ta detta arbete vidare genom att enas om en uppsättning kompletterande indikatorer för användning i NDC:er, inom transparensramverket, och i den globala översynen – så att framsteg mäts utifrån utsläppsminskningar, ekosystemens hälsa, motståndskraft och rättvisa snarare än enbart ekonomisk tillväxt.

Säkerställ en rättvis fördelning. Idag står världens rikaste tio procent för ungefär två tredjedelar av den globala uppvärmningen.¹⁷ En global ekonomisk omställning mot ett hållbart system inom planetens gränser måste bygga på rättvisa och jämlikhet. Länder och konsumenter med höga utsläpp måste minska sina avtryck, samtidigt som låginkomstsamhällen garanteras tillgång till grundläggande behov. Detta kräver tydliga regler för rättvis fördelning av ansvar, såsom differentierade nationella mål och förstärkt tekniköverföring. Det kräver också att rättvisaindikatorer integreras i den globala översynen, för att bedöma varje lands skäliga andel av det globala klimatarbetet utifrån faktorer som historiskt ansvar, kapacitet att agera och utvecklingsbehov.

- 1 UNEP (2024). *Emissions Gap Report*. <https://www.unep.org/resources/emissions-gap-report-2024>.
- 2 International Energy Agency (2025). *Global Energy Review 2025*. <https://www.iea.org/reports/global-energy-review-2025>.
- 3 Oswald, Y. et al. (2023). Large inequality in international and intranational energy footprints between income groups and across consumption categories. *Nature Energy*. <https://www.nature.com/articles/s41560-020-0579-8>
- 4 IPCC (2022). *AR6 Working Group III Report*. <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg3/>; FAO (2023). *The State of Food and Agriculture 2023*. <https://www.fao.org/publications/sofa/2023/en>.
- 5 WWF/Climate Focus (2024). *Agroecology in NDCs*. <https://www.climatefocus.com>
- 6 Naturskyddsforeningen (2024). *Rättvis klimatomställning i praktiken*. <https://www.naturskyddsforeningen.se>.
- 7 Global Canopy (2025). *Companies profit, forests fall: everyone pays the price Forest 500 Report 2025*. <https://forest500.org/publications/companies-profit-forests-fall-everyone-pays-the-price>.
- 8 Potsdam Institute for Climate Impact Research (2025). *Planetary Health Check 2025*. <https://www.pik-potsdam.de>.
- 9 Global Witness (2023). *Critical minerals: The one issue COP has forgotten about*. <https://globalwitness.org/en/campaigns/transition-minerals/critical-minerals-the-one-issue-cop-has-forgotten-about>; Naturskyddsforeningen (2023). *Vägval i klimatomställningen – avgörande för efterfrågan på metaller och mineral*. <https://www.naturskyddsforeningen.se>.
- 10 Oil Change International (2023). *We Can Pay For It – Fact Sheet*. <https://priceofoil.org>.
- 11 Center for Global Development (2023). *Climate Finance Effectiveness: Six Challenging Trends*. <https://www.cgdev.org>.
- 12 UNEPFI (2005). *Finance that works for the frontlines: Elevating local voices in climate adaptation*. <https://www.unepfi.org/themes/climate-change/finance-that-works-for-the-frontlines-elevating-local-voices-in-climate-adaptation>.
- 13 OECD (2023). *Climate Finance Provided and Mobilised by Developed Countries*. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/11/climate-finance-provided-and-mobilised-by-developed-countries-in-2013-2021_517fec8e/e20d2bc7-en.pdf.
- 14 Naturskyddsforeningen (2024). *Policy för hållbar samhällsekonomi*. <https://www.naturskyddsforeningen.se>.
- 15 UNEP & International Resource Panel (2024). *Global Resources Outlook 2024*. <https://www.unep.org/resources/Global-Resource-Outlook-2024>.
- 16 IPCC (2022). *AR6 Working Group III Report*. <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg3>.
- 17 Carbon Brief (2020). *Two-thirds of global warming since 1990 caused by world's wealthiest 10%*. <https://www.carbonbrief.org/two-thirds-of-global-warming-since-1990-caused-by-worlds-wealthiest-10>.

Naturskyddsföreningen är Sveriges största miljöorganisation och en folkrörelse som sedan 1909 står upp för naturen. Vi sprider kunskap, bildar opinion och påverkar beslutsfattare – lokalt, nationellt och globalt. Klimat, skog, jordbruk, miljögifter, vatten, hav och hållbar konsumtion är våra viktigaste arbetsområden. Bra Miljöval är vår miljömärkning och Sveriges Natur vår medlemstidning. Välkommen att bli medlem, engagera dig eller skänk en gåva. Tillsammans har vi kraft att förändra.

PG 90 19 09-2

Åsögatan 115
Box 4625, SE-116 91
Stockholm, Sweden

+46 (0)8 702 65 00
www.naturskyddsföreningen.se

Naturskyddsföreningen